

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

Moment nastanka pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka

- Pravne posljedice nastaju momentom otvaranja stečajnog postupka
- Nije bitno kada se rješenje o otvaranju stečajnog postupka objavilo na sudskoj tabli ili službenim novinama, kako je to ranije bio slučaj
- Bitan je dan i sat otvaranja stečajnog postupka naznačen u rješenju o otvaranju stečajnog postupka (čl. 45 st. 2. t. 3)
- U FBiH, žalba dužnika na rješenje o otvaranju stečajnog postupka odlaže njeno izvršenje, ali bez obzira na to, pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastaju satom otvaranja stečajnog postupka (čl. 11 st. 5 u vezi sa članom 50. st. 2)
- Ako se rješenje ukine, pravne posljedice ostaju na snazi do nove odluke stečajnog sudije (član 50 st. 2)

Vrste pravnih posljedica

- Procesne:
 - koje se tiču ovlaštenja uprave stečajnog dužnika
 - koje se tiču sudskih postupaka u toku
- Materijalno pravne, koje se tiču stečajne mase

Pravne posljedice koje se tiču uprave stečajnog dužnika

- Momentom otvaranja stečajnog postupka stečajni upravnik postaje zakonski zastupnik stečajnog dužnika (cl. 51. ZSP)
- Od istog momenta, on nadomješta sve organe upravljanja stečajnog dužnika (direktor, nadzorni odbor, skupština) – član 51. ZSP
- Posebnim rješenjem on od suda mora da dobije odobrenje da pregleda poštu upućenu upravi stečajnog dužnika (član 61. u vezi sa članom 63)
- Uprava stečajnog dužnika ima obavezu da stečajnom dužniku stavi na raspolaganje svu dokumentaciju i sve informacije potrebne za stečajni postupak, pod prijetnjom mjera sudske prisile (član 62)
- Na saradnju su obavezni i svi članovi uprave koji su to bili 2 godine prije pokretanja stečajnog postupka (član 63)

Pravne posljedice koje se tiču sudskih postupaka

- Sve mjere pojedinačnog prisilnog namirenja u prethodnom postupku se moraju privremeno obustaviti (član 15. st. 3)
- Momentom otvaranja stečajnog postupka prekidaju se svi **parnični, vanparnični i izvršni** postupci koji su u toku a u kojima je stečajni dužnik jedna od stranaka (član 378. ZPP) kao i postupci pred arbitražama ako se tiču stečajne mase (član 55. ZSP)
- Ti postupci se prekidaju po sili zakona, a deklaratorno rješenje o prekidu donosi sud po službenoj dužnosti, kad sud sazna za njih (na bilo koji način)
- Parnični, vanparnični i izvršni sudovi donose **rješenje o prekidu postupaka**, na koje postoji pravo žalbe
- Prekid parnica po ZSP traje do zaključenja stečajnog postupka (čl. 55 st. 1), a po ZPP dok stečajni upravnik ne preuzme spor ili ga druga strana pozove da to učini (čl. 381)

- Nakon otvaranja stečajnog postupka nove **parnične postupke** za ostvarenje svojih potraživanja (ali ne i stvarnih prava) stečajni povjerioci ne mogu pokretati, svoja prava mogu samo tražiti u stečajnom postupku (član 56. ZSP)
- Povjerilac može nastaviti prekinute parnice samo ako bude upućen na parnicu na ispitnom ročištu (član 55 st. 4)
- Stečajni povjerioci nakon otvaranja stečajnog postupka ne mogu više pokretati nove **izvršne postupke**, a prekinute mogu nastavljati samo po zaključenju stečajnog postupka.
- Nakon otvaranja stečajnog postupka, prekinute izvršne postupke mogu nastaviti, odnosno pokrenuti nove, samo različni povjerioci (član 58. st. 4)

Nastavak prekinutih parnica

Prekinute parnice, stečajni upravnik može preuzeti samo (cl. 55 st. 2 ZSP):

- ako se tiču stečajne mase
- u kojima je stečajni dužnik tužilac (“**aktivne parnice**”)

Za ovo stečajni upravnik bi trebao imati saglasnost odbora ili skupštine povjerilaca (čl. 29 st. 6)

Stečajni upravnik može preuzeti parnice u kojim je stečajni dužnik tuženi (“**pasivne parnice**”) samo ako se tiču (čl. 55 st. 1):

- izlučnog prava
- razlučnog prava
- dugova stečajne mase

Materijalno-pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

- tim momentom se formira stečajna masa (član 30)
- u tom trenutku sva potraživanja povjerilaca prema dužniku dospijevaju (član 36)
- sva ispunjenja ugovora upravi dužnika od momenta otvaranja stečajnog postupka nisu važeća, osim ako onaj koji je ispunio nije znao za otvaranje stečajnog postupka (član 53)
- uprava više ne može raspolagati imovinom stečajnog dužnika, takvo raspolaganje je nevažeće, osim ako nema mjesta poštovanju principa savjesnosti i povjerenja u javne registre (registre privrednih društava i zemljišne knjige). Stečajni upravnik ima pravo na povrat onoga što je dato iz stečajne mase (član 52)
- Ne mogu se steći prava na imovini koja ulazi u stečajnu masu, ni ranijim dobrovoljnim raspolaganjem stečajnog dužnika, ni prinudnim izvršenjem ili osiguranjem, osim ako nema mjesta poštovanju principa savjesnosti i povjerenja u javne registre (registre privrednih društava i zemljišne knjige)- član 60. ZSP
- Gase se stari računi, prestaju ovlaštenja ranije uprave za raspolaganja sa tih računa (član 89)

Ispunjenje pravnih poslova (član 65 ZSP)

- Svi dvostranoobavezni ugovori koji postoje u momentu otvaranja stečajnog postupka ostaju na snazi, ali njihovo ispunjenje može odbiti stečajni upravnik
- Otvaranjem stečajnog postupka sve obaveze stečajnog dužnika pretvaraju se u potraživanja stečajnih povjerilaca prema njemu (član 36. u vezi sa članom 56. ZSP), i stečajni dužnik se ne može prinuditi na njegovu odvojeno izvršenje
- Od ovog pravila je izuzetak, samo slučaj, kada ispunjenje nekog ugovora odobri stečajni upravnik, čime on u stvari oživljava kako pravo na ispunjenje činidbe druge strane, tako i svoju obavezu na protivčinidbu

Uslovi za ispunjenje pravnih poslova

- Da bi stečajni upravnik imao ovo pravo izbora, mora se raditi o:
 - pravnom poslu na osnovu **dvostranoobaveznog** ugovora (ne može ugovor u kojem samo jedna strana ima obavezu)
 - ugovoru koji **zaključen prije otvaranja** stečajnog postupka
 - ugovoru koji **ni sa jedne strane** nije ispunjen u potpunosti (nikako, ili ne do kraja)
- Nema primjene ako je jedna strana ispunila svoju cjelokupnu obavezu.

- Stečajni upravnik u ovakvim slučajevima ima pravo izbora:
 - Da traži ispunjenje ugovora
 - Da odbije ispunjenje (odustane od ugovora)
 - Nema pravo da modificira ugovor, onda se radi o novom ugovoru
- Ako stečajni upravnik traži **ispunjenje** pravnih poslova, ugovor ostaje na snazi kao da nema stečajnog postupka, a druga strana svoja potraživanja iz tog ugovora namiruje kao **povjerilac stečajne mase** (ima prioritet po članu 42 t. 2.) – ne može se tražiti od nekoga da nastavi sa ispunjenjem svojih obaveza, a da se za svoja potraživanja iz tog posla srazmjerno namiruje iz stečajne mase sa svim ostalim stečajnim povjeriocima
- Ako stečajni upravnik izabere **odbijanje** ispunjenja, druga ugovorna strana ima pravo da svoja potraživanja protiv stečajnog dužnika (npr. naknada štete) ostvaruje samo kao **stečajni povjerilac**

- Za donošenje odluke o izboru, stečajni upravnik nema roka
- Ako ga druga strana pozove da se izjasni, on to mora učiniti bez odlaganja (član 65. st.3 ZSP), inače ne može tražiti ispunjenje
- Izbor se saopštava izričito drugoj strani a može i konkludentnim radnjama (opšta pravila ZOO), bez propisane forme
- Nakon učinjenog izbora, nema više opoziva
- Kod izbora stečajni upravnik mora imati u vidu samo interes stečajne mase, da je očuva (opšte pravilo ZSP – član 25)
- Ako kod izbora ispunjenja ugovora ne postupa savjesno, što je njegova obaveza po ZOO, odgovara svojom imovinom za svu štetu drugoj strani (član 26. st.1 ZSP), koja kao povjerilac stečajne mase nije uspjela da namiri svoja potraživanja iz tog ugovora

- Pravila o ispunjenju pravnih poslova ne važe za fiksne ugovore (čl. 66), ugovore sa djeljivim činidbama (čl. 67), ugovore o zakupu i najmu nekretnina (čl. 70, 71 i 72), ugovore sa predbilježbom (čl. 68)
- Pravila o ispunjenju pravnih poslova važe između ostalih za ugovor o kupoprodaji, građenju, zakupu ili najmu pokretnih stvari, lizingu nad pokretnim stvarima, ugovoru o komisiju i dr.
- Pravila o ispunjenju pravnih poslova ne mogu se modificirati ugovornim odredbama (član 77.)

Fiksni poslovi (član 66. ZSP)

- Fiksni poslovi su oni kojim je rok ispunjenja bitan sastojak ugovora
- Fiksni samo ako je u ugovoru rečeno da se neispunjenjem u predviđenom roku, ugovor smatra raskinutim, ili ako se tako nešto može zaključiti iz prirode pravnog posla
- **Ne može** stečajni upravnik **tražiti ispunjenje** fiksnih ugovora ako dospjeće ugovornih obaveza iz takvog ugovora pada nakon momenta otvaranja stečajnog postupka
- Druga strana ima samo pravo da svoja potraživanja zbog neispunjenja (eventualna naknada štete) ostvaruje kao stečajni povjerilac

Ugovor sa djeljivim činidbama (član 67. ZSP)

- Takvi ugovori kod kojih je obaveza djeljiva, te se može ispuniti u dijelovima koja imaju ista svojstva kao i cijela obaveza
- Najčešće su to novčane obaveze i isporuka zamjenjivih stvari
- Tipični primjeri ovih ugovora su ugovori o isporuci električne i toplotne energije, vode, komunalnih usluga, sukcesivnoj isporuci repromatrijala i sl.
- Kod ovakvih ugovora stečajni upravnik može odabrati ispunjenje ugovora prema članu 65. ZSP a da druga strana to ne može uslovljavati plaćanjem obaveza koje su nastale prije otvaranja stečajnog postupka

- Za obaveze, odnosno potraživanja nastala prije otvaranja stečajnog postupka, druga strana se može pojaviti samo kao stečajni povjerilac
- Ovaj član se primjenjuje samo ako:
 - se radi o dvostranoobaveznom ugovoru
 - ako su iz tog ugovora činidbe obostrano djeljive
 - ako ni jedna strana nije u cijelosti ispunila ugovor
 - ako je jedna strana ispunila jedan dio činidbe, za koju nije dobila činidbu
- Ovim se stečajnom dužniku omogućava da preuzme povoljne ugovore, koje će mu omogućiti poslovanje, bez opterećenja sa ranije nastalim obavezama iz tog ugovora